

**ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ
«НАВЧАННЯ БЕЗ КОРДОНІВ» (Канада)**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СОБОРНІСТЬ» (Україна)

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (Україна)**

**ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ (Україна)**

**МБО «КОНСОРЦІУМ ІЗ УДОСКОНАЛЕННЯ
МЕНЕДЖМЕНТ-ОСВІТИ В УКРАЇНІ» (СЕУМЕ) (Україна)**

**ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА (Україна)**

**ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ» (Україна)**

БАКИНСЬКИЙ ІСЛАМСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Азербайджан)

УНІВЕРСИТЕТ м. НІШ (Сербія)

ЗЕЛЕНОГУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Польща)

Людина віртуальна: нові горизонти

**Збірник наукових праць
(за матеріалами VI Міжнародної
науково-практичної конференції
30-31 березня 2019 року)**

За загальною редакцією д.філос.н. Журби М.А.

Канада – Сербія – Азербайджан – Польща – Україна

2019

Рекомендовано до друку Вченою радою Луганського обласного інституту
послідиplomної педагогічної освіти (протокол № 2 від 23 квітня 2019 р.)

Редакційна колегія:

Бохонкова Ю.О., доктор психологічних наук, професор, СЛУ ім. Ф. Даля (Україна)
Гужва О.П., доктор філософських наук, професор УкрДАЗП (Україна)
Гасанли Г.Б., доктор філософії з богословських наук, професор БГУ (Азербайджан)
Алієва С.Н., кандидат соціологічних наук, викладач БДУ (Азербайджан)
Алієва Я.Н., кандидат соціологічних наук, доцент БДУ (Азербайджан)
Арслан Ц.Х., Фі.Ф., професор, Університет ім. Неджметтин Ербакана (Туреччина)
Драчук О.П., кандидат медичних наук, доцент ВМУ ім. М.І. Пирогова (Україна)
Сременко О.М., доктор філософських наук, професор СЛУ ім. Ф. Даля (Україна)
Журба М.А., доктор філософських наук, професор, голова ГО «Соборність» (керівник), (Україна)
Журба А.М., кандидат психологічних наук, доцент МАУП (Україна)
Завачька Н.С., доктор психологічних наук, професор СЛУ ім. Ф. Даля (Україна)
Іванович Предраг, професор Університету м. Ніш (Сербія)
Калько І.В., кандидат педагогічних наук, доцент ЛОПЕТО (Україна)
Карабачак Н.Н., Фі.Ф., доцент, Університет ім. Реджепа Тайіпа Ердогана (Туреччина)
Касьянова О.В., кандидат педагогічних наук, доцент ЛОПЕТО (Україна)
Касьянова В.О., кандидат економічних наук, доцент ІХП СЛУ ім. Ф. Даля (Україна)
Короткова О.О., кандидат історичних наук, доцент СЛУ ім. Ф. Даля (Україна)
Кравчук О.О., доктор юридичних наук, доцент, зав. кафедри господарського та адміністративного права
КП ім. Ігоря Сікорського (Україна)
Кузьміченко І.О., кандидат філософських наук, доцент ДЗ «ЛДМУ» (Україна)
Москальова Л.Ю., доктор педагогічних наук, професор МДПУ (Україна)
Павлов С.В., кандидат географічних наук, доцент ДЗ «ЛДМУ» (Україна)
Пагавя О.В., кандидат психологічних наук, доцент ЛОПЕТО (Україна)
Поліщук О.П., доктор філософських наук, професор ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Польовий М.А., доктор політичних наук, професор ДонДУ імені Василя Стуса (Україна)
Радченко О.В., доктор наук з державного управління Поморської Академії в Слупську (Польща)
Савенко Р., доктор габітований, професор Зеленодурського університету (Польща)
Сабданш Ю.С., доктор культурології, професор МДУ (Україна)
Савонова Г.І., кандидат філософських наук, старший викладач ЛОПЕТО (Україна)
Свінцицька О.І., кандидат філософських наук, доцент ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Старостенко Т.М., кандидат філолог. наук, доцент ХНПУ ім. Т.С. Шевченка (Україна)
Талишинський Е.В., кандидат політичних наук, доцент БГУ (Азербайджан)
Устименко-Косоріч О.А., доктор педагогічних наук, професор СДПУ ім. А.С. Макаренка (Україна)
Хамарта Е.С., Фі.Ф., професор, Університет ім. Неджметтин Ербакана (Туреччина)
Щітин С.С., Фі.Ф., доцент, Університет ім. Неджметтин Ербакана (Туреччина)
Щоруна М.В., д-р філософ. наук, професор КДАВП ім. гетьмана Конашевича-Сагайдачного (Україна)
Щудло С.А., доктор соціологічних наук, професор, Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка (Україна)

Людина віртуальна: нові горизонти: зб. наукових праць / за заг. ред.
д.філос.н. Журби М.А. – Монреаль: СРМ «ASF», 2019. – 166 с.

У збірці здійснюється багатоваспектний аналіз трансформації сучасної культури, духовності в
інформаційному просторі з урахуванням специфіки й соціальної динаміки філософії, етики,
естетики, містечтва, психології, соціології, педагогіки, економіки, політики і права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів та студентів.

УДК 3(045)
ББК60Я43

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність
наведених фактів, цитат та інших відомостей.

© Колектив авторів, 2019

ПЕРЕДМОВА

Розроблена організаторами конференції концепція функціонального
аналізу сучасної культури в інформаційному, віртуальному просторі з
урахуванням української та світової специфіки і соціальної динаміки
філософії, етики та естетики, теології, мистецтвознавства, культурології,
психології, педагогіки, соціології, валеології, економіки, політики і права
привернула увагу багатьох дослідників у вищезазначених галузях.

За увесь період проведення міжнародних науково-практичних
конференцій із заявленої проблематики ми мали честь ознайомитися з
працями близько 3700 науковців. Було видано 45 збірників наукових праць за
матеріалами конференції.

Не можна не відмітити ще одну позитивну тенденцію, – за увесь період
роботи конференції утворилася активна група науковців, що із року в рік
приймають участь у наших наукових заходах, і нам, як організаторам, дуже
приємно, що деякі з них стали нашим партнерами, друзями, а, отже, ми
можемо фіксувати їх наукове зростання: нові дослідження, публікації,
захист кандидатських і докторських дисертацій. І нам, безперечно, дуже
приємно відчувати свою причетність до ваших успіхів!

Ми звертаємося зі словами щирої подяки до усіх, хто відгукнувся на ідею
проведення конференції у цей непростий час, хто підтримав її надісланими
матеріалами, готовністю до співпраці. Дякуємо вам за допомогу, слухні
поради, широкий відгук, інтерес до заявленої проблематики! Сподіваємося,
що даний досвід матиме продовження ще багато років.

Шановні колеги! Ми звертаємо вашу увагу на те, що робота нашої
конференції відбувається на демократичних засадах, а отже кожний
науковець має право висловити свою позицію з різноманітних питань, іноді
досить гострих і дискусійних. І цю позицію не завжди може поділяти
редакційна колегія.

Організатори конференції готові до розширення співробітництва з
українськими та зарубіжними партнерами і запрошують керівників вищих
навчальних закладів та їх структурних підрозділів, кафедр, факультетів для
спільного продовження розпочатої роботи.

Головний редактор,
голова ГО «Соборність»

М.А. Журба

Література

1. Введение в гендерные исследования / [Под ред. И. Жеребкиной]. – Харьков: ХЦГИ; Санкт-Петербург: Издательство «Алетейя», 2001. – Часть 1. – 708 с.
2. Зборовська Н.В. На карнавалі мертвих поцілунків (Феміністичні роздуми) / Н.В.Зборовська. – Львів: Літопис, 1999. – 336 с.
3. Мир и Эрос. Антология философских текстов о любви. – М.: Политиздат, 1991. – 335 с.
4. Ницше Ф. Сочинения: В 2-х т./Ф.Ницше. –Т.2 – М.: Мысль, 1990. – С. 238.

Ломачинська І.М.,

*професор, д.філос.н., професор кафедри філософії
Київського університету імені Бориса Грінченка,*

Україна, м. Київ

СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ ХРИСТІАНСЬКИХ РЕЛІГІЙНИХ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЙ

Визначальною рисою сучасного інформаційного суспільства як суспільства знань є активний розвиток віртуальних комунікацій, що зумовлюють посилення наукової уваги до можливостей маніпуляційного впливу на індивідуальну і масову свідомість у релігійно-культурній сфері.

Основними ресурсами сучасного інформаційного суспільства є інформація і знання, що можуть успішно розвиватися лише відповідно до можливостей і потреб соціуму, який постає як комунікаційна єдність, що спирається на загальнокультурний розвиток людства. Зокрема, у Всесвітній доповіді ЮНЕСКО [1, с.41] одним із важливих чинників побудови суспільства знання як суспільства рівних можливостей визначено необхідність забезпечення свободи думки і висловлювань, що можлива за умови дотримання принципів неупередженості та толерантності у релігійній сфері.

Релігійна комунікація не лише забезпечує передачу релігійного досвіду, але й слугує засобом соціалізації та зміцнення зв'язків у межах релігійної громади і між релігійними організаціями різного віросповідання. Релігійна інформація як складова соціальної інформації, постає смислотворючим чинником формування соціальної пам'яті, забезпечуючи функціонування релігійних спільнот як складних інформаційних систем, що об'єднані за відповідною конфесійною ознакою. Християнська релігійна комунікація виступає одночасно явищем загально універсальним, забезпечуючи місійну функцію Церкви поширення ціннісних засад християнського віровчення, та індивідуально специфічним для кожної конкретної християнської конфесії, як

засіб пропаганди унікальності власної релігійної доктрини. Зокрема, у Папських посланнях актуалізується роль технічних засобів соціальних комунікацій саме для поширення християнської системи цінностей: «Утім, чи не найбільше благословення нашої доби – це великий поступ технологій та швидкий розвиток засобів соціальної комунікації. Сьогодні, як ніколи раніше, духовні цінності можна утверджувати й поширювати від краю до краю землі. Незбагненне провидіння Боже приберегло ці дива саме для наших часів» [2, С.244].

Сучасні християнські конфесії у формуванні засобів місійно-пропагандистської діяльності активно опираються на Інтернет-технології, що на індивідуальному рівні відкривають незвичайні можливості для пізнання і комунікації, уможливаючи ознайомлення з сутністю віровчень, структурою організаційних утворень, діяльністю церков та релігійних громад у різних сферах, а на груповому – стають потужним засобом поширення релігійних ідей, поглядів та переконань, сприяючи динаміці обміну релігійною інформацією та розширенню простору релігійної комунікації. У контексті інформаційного підходу суб'єктами взаємодії релігійної Інтернет-комунікації постають індивіди чи спільноти як цілісні інформаційні системи, що об'єднані спільним релігійним досвідом, стійкою традиційною культурою, що включає знання та релігійні цінності, успадковані від попередніх поколінь і динамічною інформаційною культурою віртуального простору. Інформаційна культура віртуальних комунікацій може мати кілька рівнів: відповідно до технологічного підходу, вона основана на розкритті змісту знань, умінь і навичок, які безпосередньо забезпечують діяльність людини в інформаційному середовищі за допомогою комп'ютерної техніки; культурологічний підхід пов'язаний з характеристикою необхідних змін такої складової культури особистості, як культура світогляду. Відповідно, формування безпеки нації як інформаційної системи забезпечується завдяки збереженню її релігійної та етнокультурної ідентичності. В контексті інформаційно-комунікаційних революцій інформаційна культура постала результатом зміни світоглядних засад функціонування соціуму, що знайшла своє відображення не лише у засобах оперування інформацією, але й у стилі мислення, здатності до засвоєння матеріальних і духовних надбань людства, подолання упереджень та стереотипів як передумови створення нових знань.

Глибина проникнення віртуальності у соціальне та індивідуальне життя, що виступає як артефакт нової інформаційної епохи, дозволяє стверджувати про віртуалізацію релігійної складової соціально-комунікаційної системи суспільства, яка значною мірою визначає ефективність функціонування релігійних інститутів, їх політичний та соціально-культурний вплив.

Актуалізуючи роль Інтернет як одного з найважливіших засобів євангелізації у сучасну глобалізаційну епоху, представники провідних християнських конфесій застерігають і на його небезпеках, адже феномен

віртуального претендує на засіб трансформації об'єктивної реальності, на символ нової міфології, що базується на прагматичних і комунікативних принципах. У релігійних Інтернет-комунікаціях Церква як соціальний інститут здійснює інформаційний обмін з громадами вірян через посередництво Інтернет-мережі своїх інформаційно-комунікаційних структур – медіа-центрів, електронних бібліотек, освітніх структур тощо, де основною проблемою релігійної комунікації стає механізм переведення індивідуального процесу передачі і сприйняття інформації в соціально значимий процес персонального й масового впливу.

Феномен віртуального у релігійних Інтернет-комунікаціях має онтологічний, гносеологічний, аксіологічний виміри. На онтологічному рівні віртуальність розглядається як певний потенційний стан буття, коли у релігійній свідомості відбувається усвідомлення можливості існування різних рівнів реальності – фізичної (земної) і божественної, що існує як вічна потенція та набуває в уяві віруючого цілком реальних обрисів. На гносеологічному рівні у свідомості віруючого формуються шляхи досягнення світу божественної реальності через усвідомлення недосконалості реальності земної. На аксіологічному рівні віртуальна реальність стає результатом витіснення симулякрами ціннісних елементів соціальних відносин, що приймають форму відносин між речами, а реальне замінюється знаками реального. У вимірі релігійних Інтернет-комунікацій маніпулятивні технології безперервної інформаційної експансії мають подвійний негативний зміст, адже психологічний віртуальний світ віруючої людини поєднується з технічним віртуальним світом, значно посилюючи маніпулятивний ефект навіювання. Віртуальна реальність може стати ефективним чинником маніпулювання індивідуальною та суспільною свідомістю з боку деструктивних релігійних організацій, продукуючи у релігійній свідомості порушення діалектичної єдності життя і смерті, що веде до трансформації ціннісних засад буття індивіда, його втрати контролю над своїм власним «Я», розчинення у віртуальному світі.

Світоглядне опанування належним рівнем інформаційної культури віртуальних релігійних комунікацій на індивідуальному, груповому та соціальному рівнях, створення можливостей отримання неупередженої релігійної інформації, збереження свободи не лише власних поглядів і переконань, але й переконань представників інших релігій, виступає необхідною складовою гарантованості права на інформацію та створює додаткові можливості для формування ключових засад релігійної духовності. Формування інформаційної культури представників релігійних громад сприятиме актуалізації моральної складової релігійних доктрин, а наявність спеціальної інформаційної підготовки у використанні засобів віртуальної реальності може виступити ефективним регулятором суспільних відносин, формуючи засади особистісної моральності.

Література

1. К обществам знания: Всемирный доклад ЮНЕСКО. - Б.М.: Изд-во ЮНЕСКО, - 2005. - 231 с.
2. Папські послання з нагоди Всесвітнього дня комунікації // Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа / упоряд. і наук. ред. М. Перун. Львів : Вид-во УКУ, 2004. С. 217 – 325.

Mozhovyi L.I.,

Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Head of the Department of Philosophy, Socio-Political and Legal Sciences, SHFEI "Donbas State Pedagogical University",

Slabouzh V.V.,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Languages, SHFEI "Donbas State Pedagogical University",

Ukraine, Sloviansk

SOME THOUGHTS ON HISTORIC DEVELOPMENT OF LINGUISTIC PHILOSOPHY

One of the distinctive features of intellectual philosophical and linguistic culture of the 20th century is development and growing influence of analytic philosophy. Analytical philosophy is not a designation of a philosophical school (as, for example, Neo-Kantianism); it is not either a designation of a philosophic conception in the centre of which is the method of analysis. Rather, analytic philosophy should be understood as a certain style of philosophical thinking. Using, defining and describing the concept "analytic philosophy", we consider it in the broad sense, as a peculiar technique of philosophic analysis when great and basic attention is paid to the utmost instantiation while specifying this or that problem, the detailed critical investigation of the basic concepts and categories, the substantiation of methodology and theory of logic conclusion, experience and language. Analytic philosophy has never had a single definition, but it cannot be considered a "philosophy without a position". On the contrary, analysts very much appreciate the pluralism of opinions about what is actually "analytic philosophy" or "analytical method".

Analytic philosophy is now regarded as the dominant philosophical tradition in the English-speaking countries, and this trend in philosophy is spreading increasingly in the rest of the world. Very often analytic philosophy is regarded as a kind of philosophy in which analysis plays a central and basic role. But, as it is well-known, analysis has been part of philosophy (and not only philosophy, but